

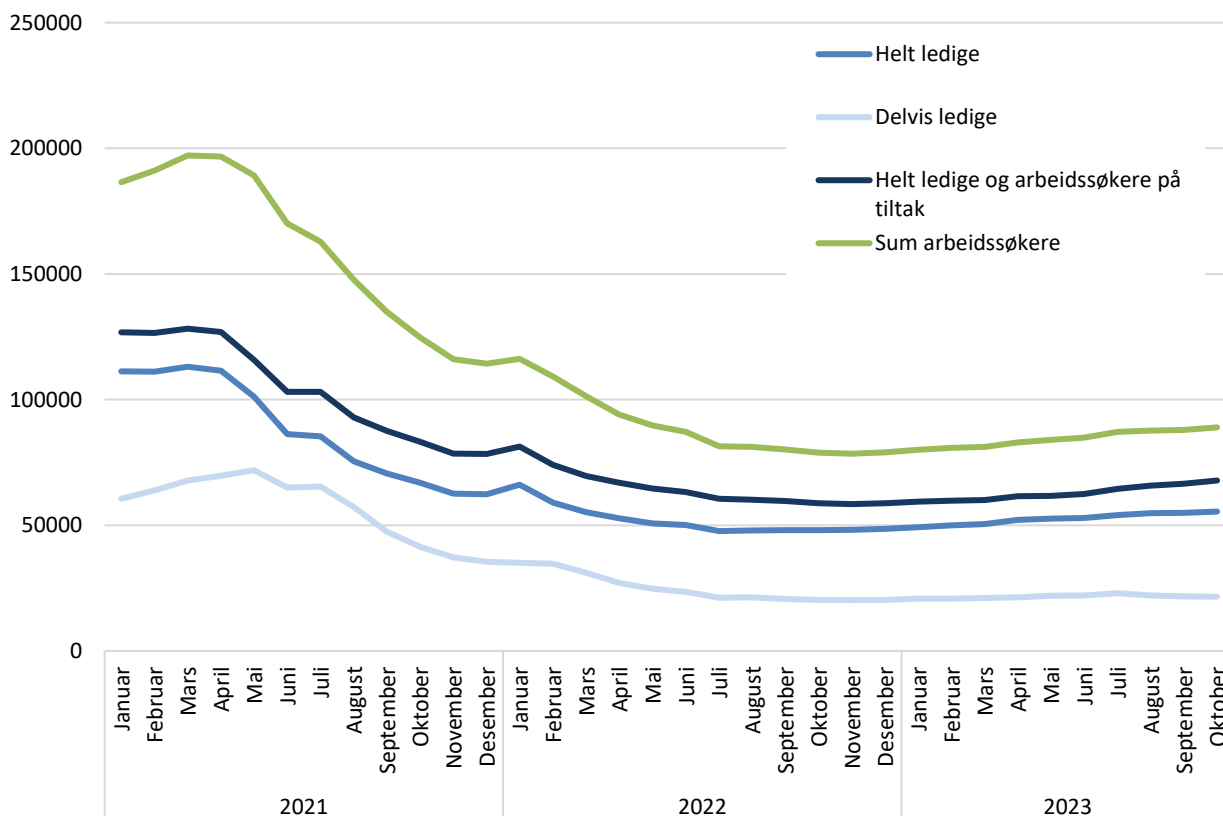
Arbeidsmarkedet nå – oktober 2023

«Arbeidsmarkedet nå» er et månedlig notat fra Analyseseksjonen i Arbeids- og velferdsdirektoratet. Notatet er skrevet av Kristian Myklathun, Kristian.Myklathun@nav.no, 2. november 2023.

Bruttoledigheten fortsetter å øke

Antallet helt ledige økte med 500 personer fra september til oktober, mens summen av helt ledige og arbeidssøkere på tiltak (bruttoledigheten) økte med 1 300 personer, ifølge sesongjusterte tall (figur 1). Samtidig falt antallet delvis ledige med 100 personer. Samlet økte antallet arbeidssøkere registrert hos NAV (helt ledige, delvis ledige eller arbeidssøkere på tiltak) med 1 100 i oktober.¹

Figur 1. Antall personer registrert som helt arbeidsledige, delvis arbeidsledige, bruttoledighet og summen av arbeidssøkere. Sesongjusterte tall. Januar 2021 – oktober 2023

Kilde: NAV

Arbeidsledigheten har økt gradvis gjennom 2023, men er fortsatt på et lavt nivå i et historisk perspektiv. Sammenlignet med utgangen av 2022, er det nå 6 800 flere helt ledige (sesongjustert). Inkluderer vi arbeidssøkere på tiltak og delvis ledige er økningen på 10 000 personer siden

¹ Antallet arbeidssøkere totalt og de ulike undergruppene blir sesongjustert hver for seg. Hver enkelt undergruppe kan ha ulike sesongmønstre, og det kan være perioder der mange går fra helt arbeidsledig til delvis arbeidsledig eller motsatt. Dette fører til at en addering av de ulike sesongjusterte komponentene ikke nødvendigvis gir samme resultat som når en sesongjusterer totalen.

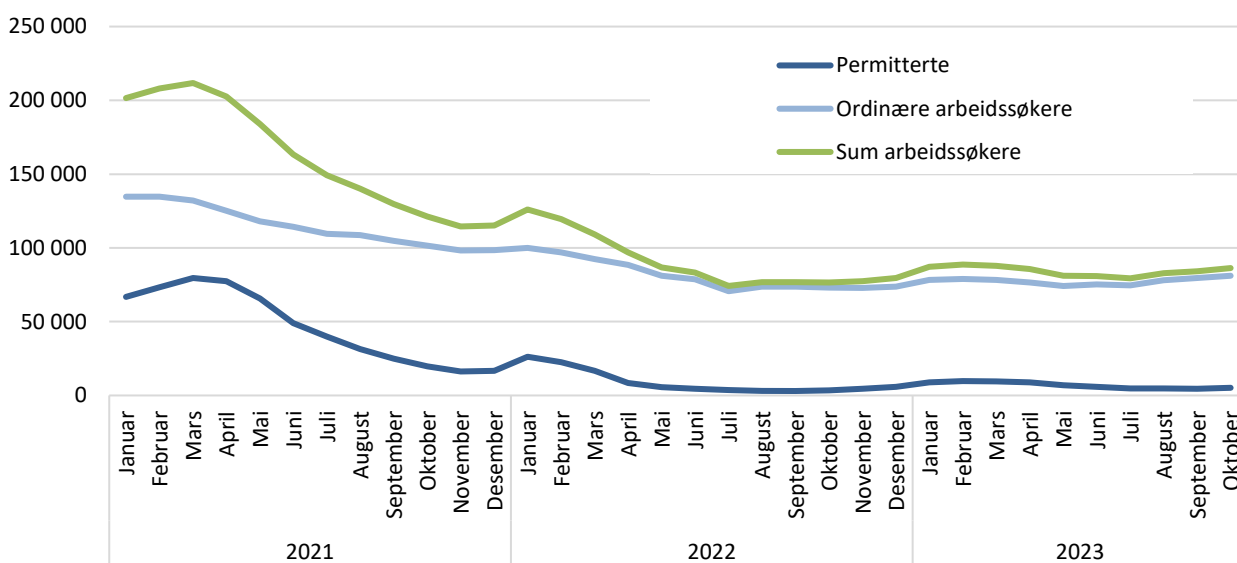
årsskiftet. Økningen har vært størst for personer uten registrert yrkesbakgrunn og innen bygge- og anleggsarbeid.

Ved utgangen av oktober var 52 400 personer registrert som helt arbeidsledige hos NAV (ikke sesongjustert). Det tilsvarer 1,8 prosent av arbeidsstyrken. Bruttoarbeidsledigheten, som er summen av helt arbeidsledige og arbeidssøkere på tiltak, var på 65 000 personer, eller 2,2 prosent av arbeidsstyrken. I tillegg var 21 400 personer registrert som delvis arbeidsledige, noe som utgjør 0,7 prosent av arbeidsstyrken. Til sammen var 86 400 personer registrert som arbeidssøkere hos NAV, noe som tilsvarer 2,9 prosent av arbeidsstyrken.

Noe flere permitterte

Ved utgangen av oktober var det registrert 5 300 permitterte arbeidssøkere hos NAV, noe som utgjør 0,2 prosent av arbeidsstyrken (figur 2). Dette er en økning på 700 fra september (ikke sesongjustert), og 1 800 flere enn på samme tid i fjor. 1 100 av de permitterte har yrkesbakgrunn fra industriarbeid, mens 1 000 har bakgrunn fra bygge- og anleggsarbeid og 800 fra ingeniør- og ikt-fag.

Figur 2. Antallet arbeidssøkere fordelt på permitterte og ordinære (ikke-permitterte) arbeidssøkere. Januar 2021 – oktober 2023. Ikke justert for sesongvariasjoner

Kilde: NAV

Noe flere nye arbeidssøkere

I løpet av oktober registrerte 19 000 nye arbeidssøkere seg hos NAV. Justert for normale sesongvariasjoner tilsvarer det om lag 760 per virkedag. Antallet nye arbeidssøkere har så langt i år holdt seg relativt stabilt på et noe høyere nivå enn i fjor. 30 prosent av de nye arbeidssøkerne i oktober oppgir at de har mistet eller kommer til å miste jobben som grunn til at de registrerer seg som arbeidssøkere. 15 prosent svarer at er permittert eller kommer til å bli permittert, mens ytterligere 12 prosent svarer at de er usikre på jobbsituasjonen sin.

Utviklingen i norsk økonomi

Veksten i norsk økonomi ser nå ut til å ha stoppet opp. BNP Fastlands-Norge falt 0,2 prosent i august, etter en tilsvarende økning i juli. I andre kvartal var det nullvekst i fastlandsøkonomien, og vi ligger altså så langt an til tilsvarende svak utvikling i årets tredje kvartal. Svak utvikling i varehandelen er den største bidragsyteren til nedgangen i august.

Konsumprisindeksen (KPI) falt 0,1 prosent fra august til september 2023, og tolv månedersveksten gikk tilbake til 3,3 prosent, som er den laveste veksten siden januar 2022. Den viktigste grunnen til at tolv månedersveksten gikk ned fra 4,8 prosent i august er utviklingen i prisene på mat og elektrisitet. Prisveksten utenom avgiftsendringer og energi (KPI-JAE) var på 5,7 prosent fra september i fjor til september i år, ned fra 6,3 prosent i juli. Til tross for at matvareprisene gikk ned med 1,5 prosent i september, er matvareprisene, i tillegg til husleie, de største bidragsyterne til den fremdeles høye 12-månedersveksten.

Arbeidskraftundersøkelsen (AKU) til SSB viser også at arbeidsmarkedet har svekket seg noe det siste året, men fortsatt holder seg godt. Andelen sysselsatte i alderen 15-74 år holder seg stabilt på i overkant av 70 prosent, mens arbeidsledigheten så langt i år er stabil på et noe høyere nivå enn i fjor.

Norges Bank hevet renten med 0,25 prosentpoeng til 4,25 prosent på sitt rentemøte 20. september. De varslet også at det mest sannsynlig kommer en heving til i desember. Til tross for det betydelige fallet i prisveksten fra forrige måned, er prisveksten fremdeles klart høyere enn Norges Banks mål. I tillegg er arbeidsmarkedet fremdeles stramt, til tross for at veksten i norsk økonomi har avtatt. Markedet mener nå at det er omtrent 50 prosent sannsynlighet for at Norges Bank gjennomfører sin plan om en ny renteheving i desember.

Utviklingen i internasjonal økonomi

Utviklingen internasjonalt er også fremdeles preget av høy inflasjon, økte renter og svakere vekst. Inflasjonen har likevel falt klart tilbake. I USA var 12-månedersveksten i konsumprisindeksen (KPI) på 3,7 prosent i september, mot 9,1 prosent i juni i fjor. Månedersveksten for kjerneinflasjonen (KPI uten matvarer og energi) er høyere de to siste månedene enn den var i de to foregående, hvilket tyder på at kampen for å få ned inflasjonen neppe er vunnet enda. Hele 70 prosent av 12-månedersveksten i kjerneinflasjonen stammer fra økte husleier. Siden husleiene utgjør en stor del av indeksen, og gjerne blir regulert med 12-månedersveksten i nettopp KPI, bidrar denne komponenten til å gjøre det tidkrevende å få ned inflasjonen etter en periode med høy inflasjon.

I eurosonen har veksten i KPI falt fra 10,6 prosent i oktober i fjor til 4,3 prosent i september i år. Samtidig har sentralbankene satt rentene ytterligere opp, men signaliserer at man nå trolig er nær toppen. Den europeiske sentralbanken holdt renten uendret på sitt siste møte 26. oktober, og antydte i pressemeldingen at rentetoppen nå er nådd. I USA ligger renten i intervallet 5,25-5,50 prosent, og markedet vurderer i dag at det er en ikke-ubetydelig sannsynlighet for én ytterligere heving til mot slutten av året, eventuelt på begynnelsen av neste år.

I eurosonen økte BNP med 0,1 prosent fra første til andre kvartal, og i Tyskland fortsatte den svake utviklingen med nullvekst i andre kvartal etter to kvartaler hvor aktiviteten falt. Ulike

forventningsindikatorer tyder også på en svak utvikling framover. Samtidig holder arbeidsmarkedet seg bra. Arbeidsledigheten har ikke vært lavere, og sysselsettingen er høy.

Det internasjonale pengefondet (IMF) har oppdatert sine prognoser for utviklingen i verdensøkonomien, og tror at veksten vil fortsette å svekke seg neste år. De forventer en global økonomisk vekst på 3,0 i 2023, og 2,9 prosent i 2024. Dette er betydelig lavere enn gjennomsnittet i perioden 2000-2019, som var 3,8 prosent. De økte rentene vil dempe etterspørselen framover.

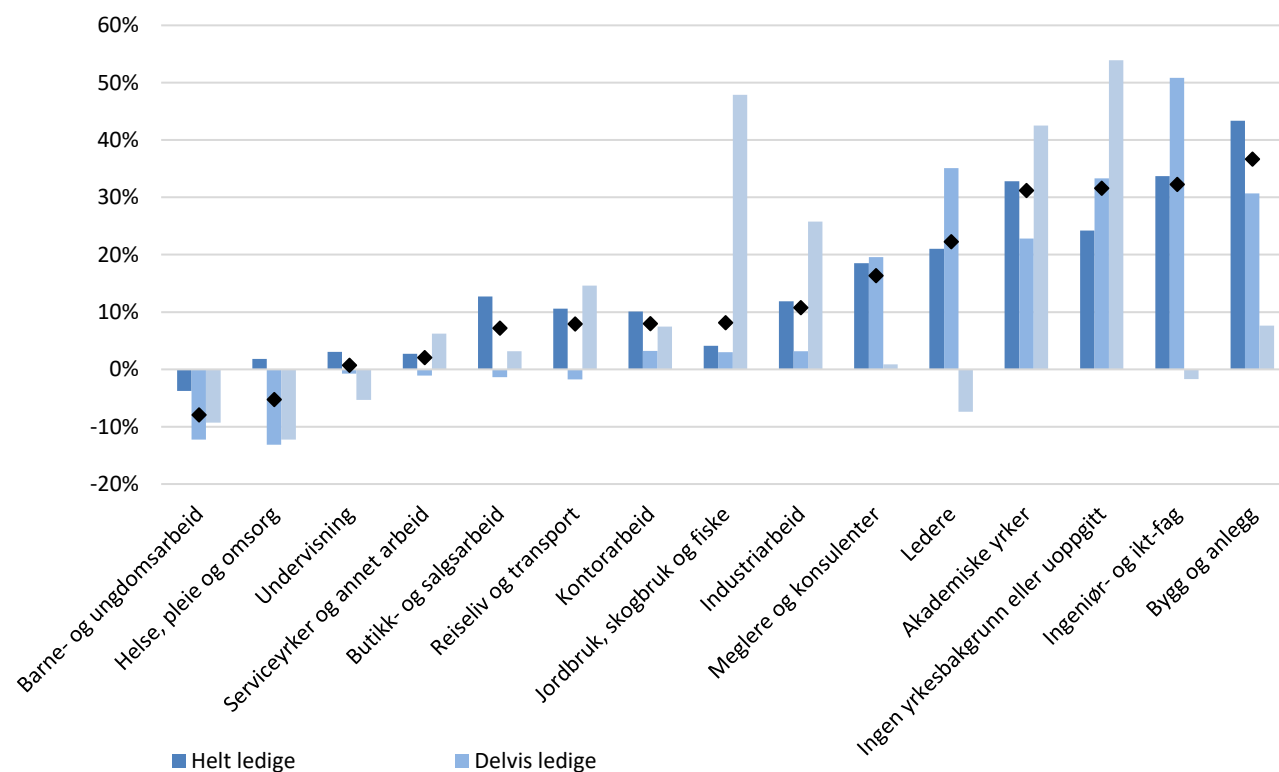
Flere arbeidssøkere uten registrert yrkesbakgrunn

Den siste måneden har antallet arbeidssøkere økt mest for personer fra bygge- og anleggsarbeid, fulgt av personer som ikke har registrert noen yrkesbakgrunn. I disse gruppene har det blitt henholdsvis 400 og 300 flere ledige den siste måneden, justert for normale sesongvariasjoner.

Sammenlignet med oktober i fjor har antallet arbeidssøkere økt mest innen bygge- og anleggsarbeid (37 %), for personer med bakgrunn fra ingeniør- og ikt-fag (32 %), og for personer uten registrert yrkesbakgrunn (32 %) (figur 3). To yrkesgrupper har færre arbeidssøkere enn for ett år siden, og den prosentvise nedgangen er størst innen barne- og ungdomsarbeid (-8 %).

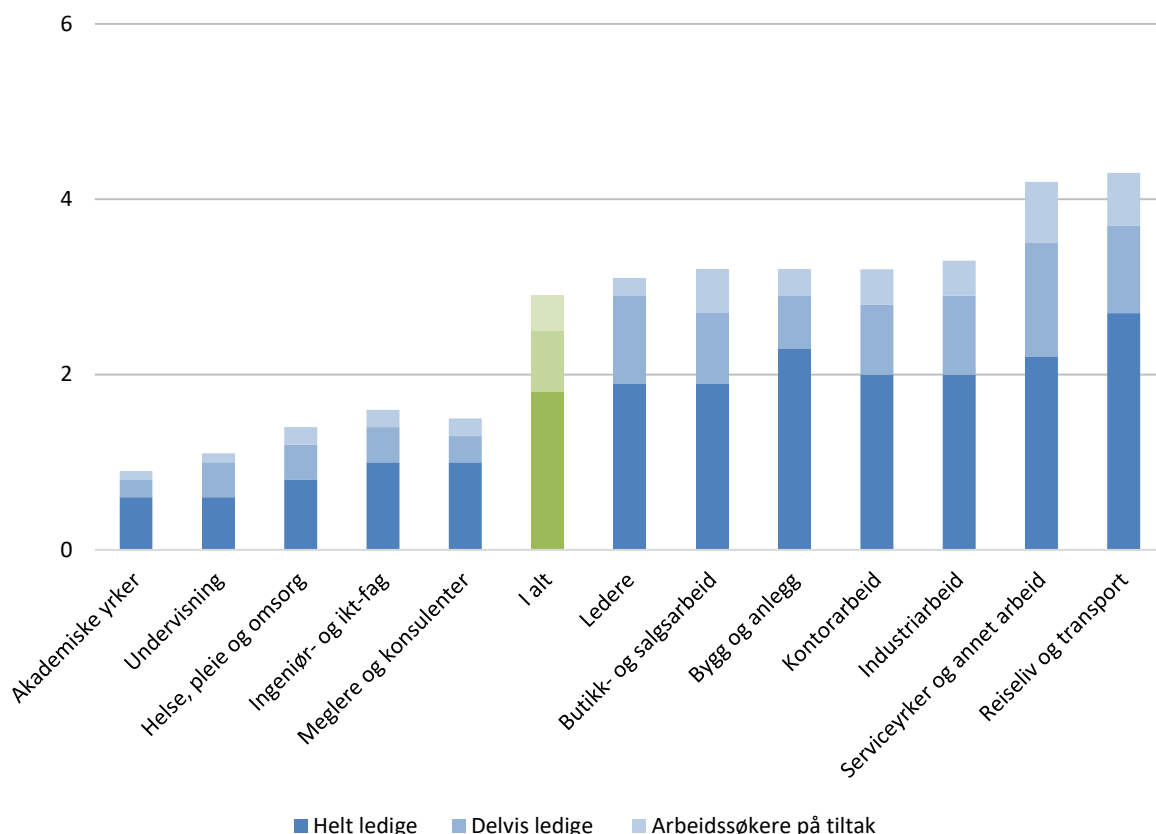
Ved utgangen av oktober var andelen arbeidssøkere høyest innen reiseliv og transport, samt serviceyrker og annet arbeid, med henholdsvis 4,3 og 4,2 prosent av arbeidsstyrken (figur 4). Andelen arbeidssøkere var lavest innen akademiske yrker, med 1,0 prosent.

Figur 3. Endring i antallet arbeidssøkere, fordelt på helt arbeidsledige, delvis arbeidsledige og arbeidssøkere på tiltak. Etter yrkesbakgrunn. Oktober 2022 – oktober 2023

Kilde: NAV

Figur 4. Prosent av arbeidsstyrken registrert som helt arbeidsledig, arbeidssøker på tiltak eller delvis arbeidsledig hos NAV. Etter yrkesbakgrunn.² Oktober 2023.

Kilde: NAV

Serviceyrker og annet arbeid

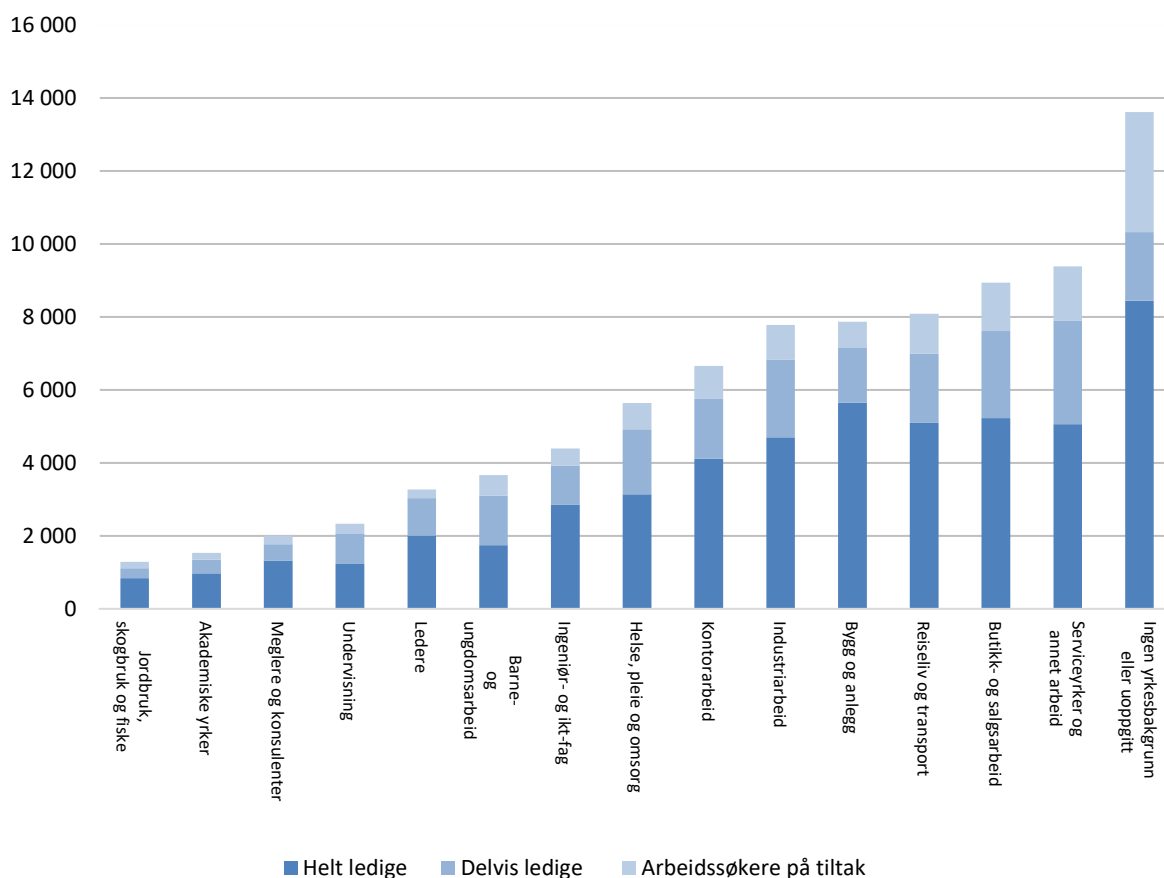
Serviceyrker og annet arbeid er den vanligste yrkesbakgrunnen blant arbeidssøkere med registrert yrkesbakgrunn (figur 5). Ved utgangen av oktober hadde 9 400 arbeidssøkere bakgrunn fra et yrke i denne gruppen, hvorav 4 100 hadde bakgrunn innen rengjøringsyrker. Sammenlignet med oktober i fjor har antallet arbeidssøkere økt med 200 personer (2 %). Økningen kom i hovedsak for yrker innen kunst, sport og kultur, med 300 flere arbeidssøkere enn for ett år siden. Samtidig er det 300 færre arbeidssøkere innen samlegruppen «annet arbeid».

Butikk- og salgsarbeid

Personer med bakgrunn fra butikk- og salgsarbeid utgjør den nest største yrkesgruppen blant arbeidssøkerne som har registrert en yrkesbakgrunn. 8 900 personer med denne yrkesbakgrunnen var registrert som arbeidssøkere ved utgangen av oktober. Av disse har 5 200 personer bakgrunn fra butikkarbeid, mens 3 700 har bakgrunn fra annet salgsarbeid. Dette er en yrkesgruppe hvor det kan være grunn til å vente økt ledighet på grunn av at økt rente og høy inflasjon demper husholdningenes kjøpekraft. Siden oktober i fjor ha det blitt 600 (7 %) flere arbeidssøkere med bakgrunn fra butikk- og salgsarbeid.

² På grunn av overgang til nye tall for arbeidsstyrke er ikke yrkesgruppen jordbruk, skogbruk og fiske inkludert i denne figuren. Se «spesielle forhold» for nærmere informasjon.

Figur 5. Antall personer registrert som helt arbeidsledige, arbeidssøkere på tiltak eller delvis arbeidsledige hos NAV. Etter yrkesbakgrunn. Oktober 2023

Kilde: NAV

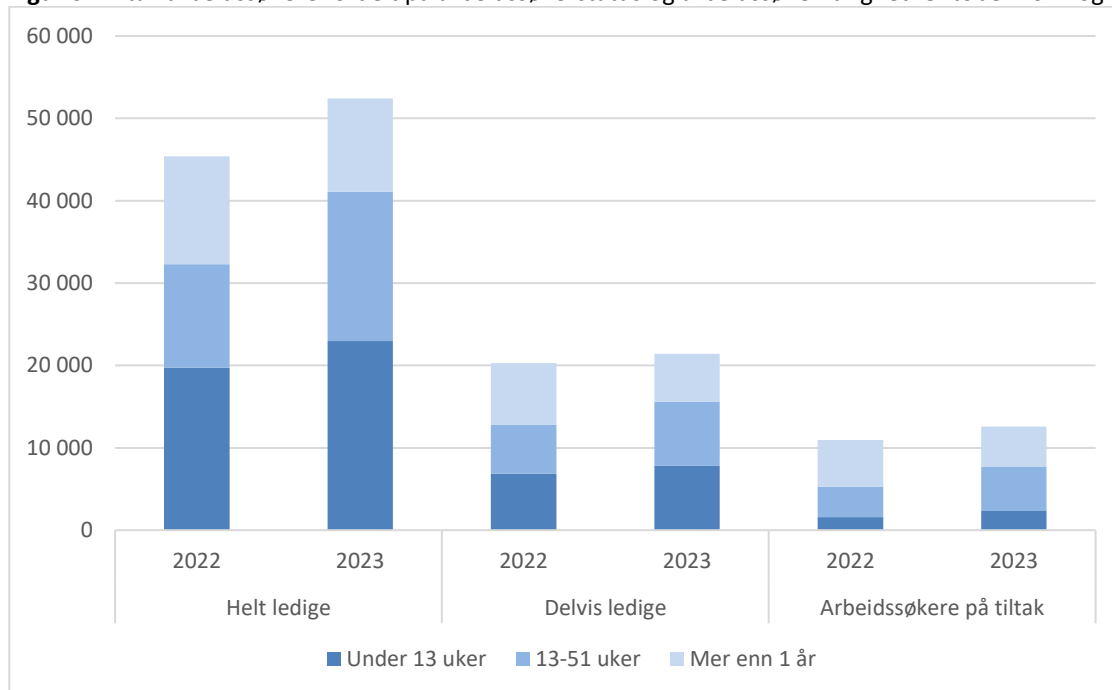
Bygg og anlegg

Ved utgangen av oktober var 7 900 personer med denne yrkesbakgrunnen registrert som helt arbeidsledig, delvis arbeidsledig eller arbeidssøker på tiltak. Antallet arbeidssøkere med denne yrkesbakgrunnen har økt med 2 100 personer (37 %) siden oktober i fjor, og dette er yrkesgruppen hvor ledigheten har økt mest. Økningen er størst for snekkere og tømrere (1 100), fulgt gruppen andre bygningsarbeidere (600 flere).

Tre av fire har vært arbeidssøkere under ett år

64 400 personer har vært registrert som arbeidssøkere hos NAV i under ett år, noe som utgjør 74 prosent av arbeidssøkerne. Over halvparten av arbeidssøkerne har vært registrert i mindre enn seks måneder. Sammenlignet med oktober i fjor er det nå 14 000 flere som har vært arbeidssøkere i under ett år. Samtidig er det 4 200 færre som har vært arbeidssøkere i over ett år.

Figur 6. Antall arbeidssøkere fordelt på arbeidssøkerstatus og arbeidssøkervarighet. Oktober 2022 og oktober 2023

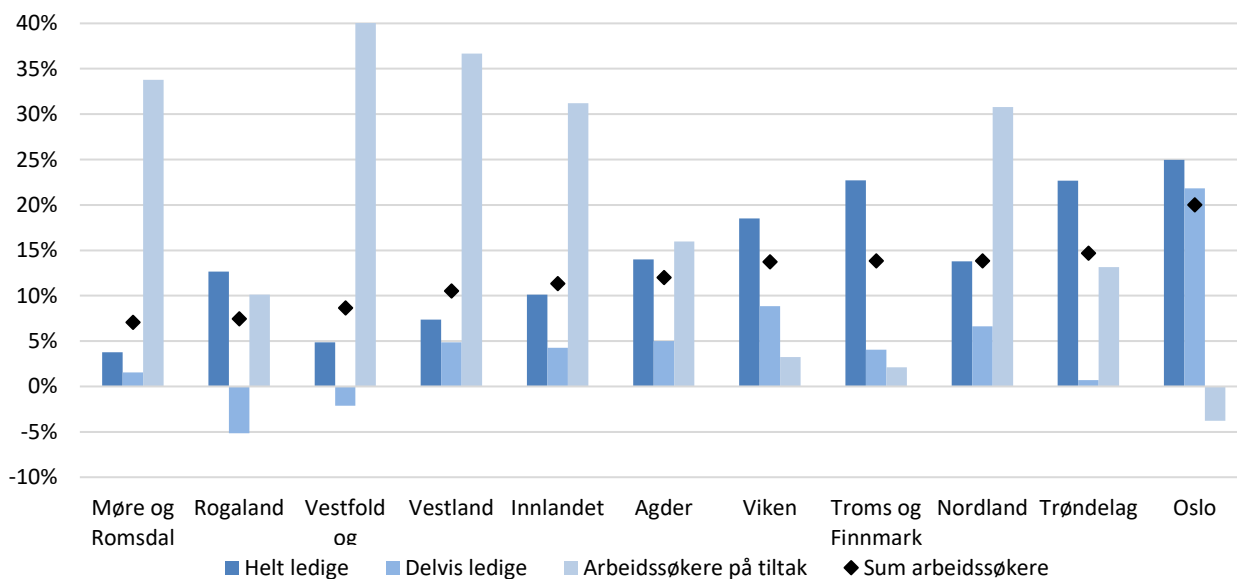
Kilde: NAV

Størst økning i Nordland

Justert for normale sesongvariasjoner økte antallet arbeidssøkere i alle fylker fra september til oktober, med unntak av Viken, der utviklingen var stabil. Den relative økningen var størst i Troms og Finnmark, med seks prosent.

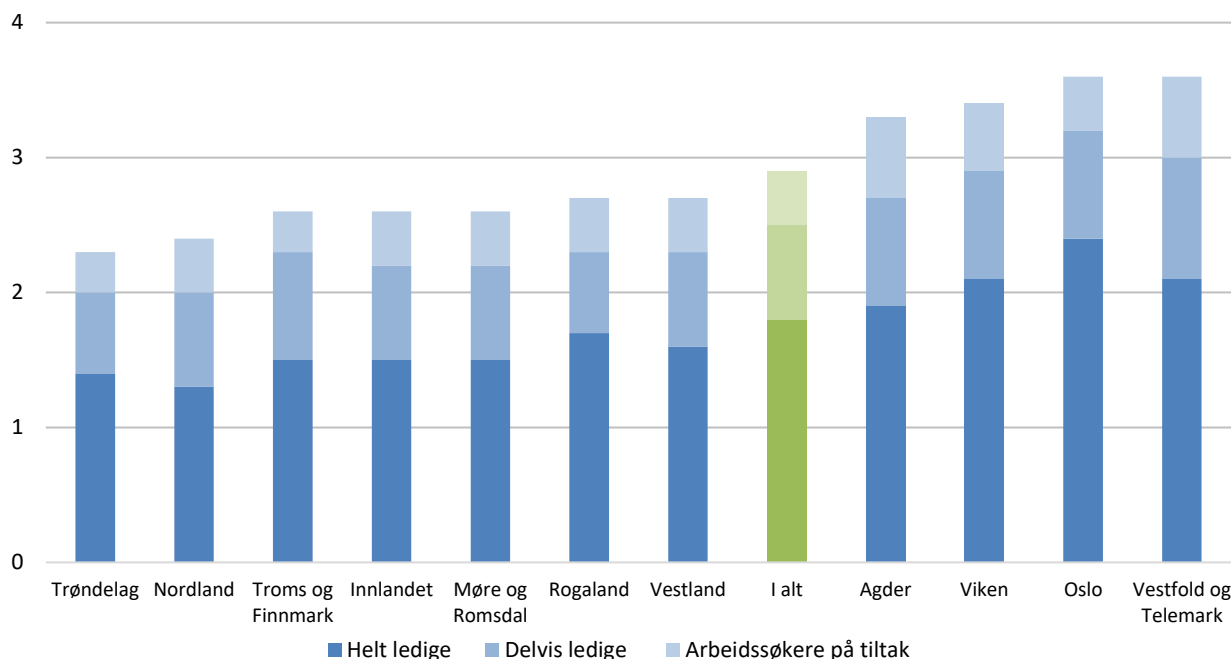
Sammenlignet med oktober i fjor har antallet arbeidssøkere økt i alle fylker (figur 7). Økningen er størst Oslo og Trøndelag, med henholdsvis 20 og 15 prosent. Andelen arbeidssøkere er høyest i Vestfold og Telemark, hvor 3,7 prosent av arbeidsstyrken er registrert som arbeidssøkere hos NAV (figur 8). Trøndelag har lavest andel, med 2,3 prosent.

Figur 7. Endring i antallet arbeidssøkere, fordelt på helt arbeidsledige, delvis arbeidsledige og arbeidssøkere på tiltak. Etter fylke. Oktober 2022 –oktober 2023

Kilde: NAV

Figur 8. Prosent av arbeidsstyrken registrert som helt arbeidsledige, arbeidssøkere på tiltak eller delvis arbeidsledige hos NAV. Etter fylke. Oktober 2023

Kilde: NAV

Nesten halvparten av arbeidssøkerne har innvandrerbakgrunn

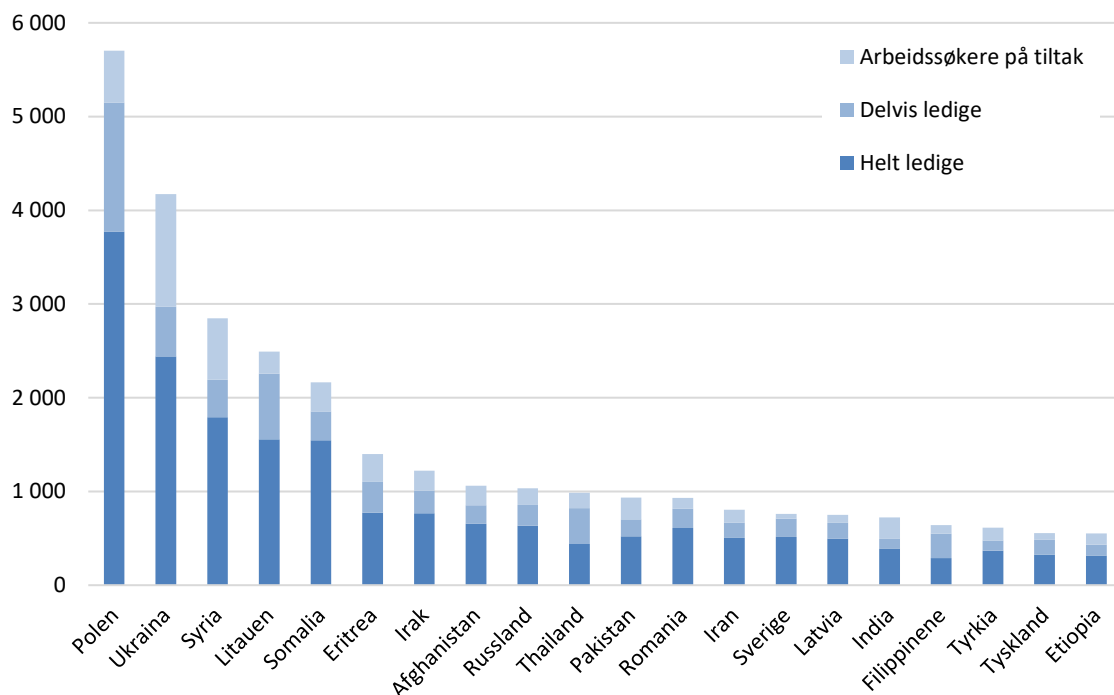
48 prosent av de som er registrert som helt ledige, delvis ledige eller arbeidssøkere på tiltak ved utgangen av oktober er innvandrere³, noe som utgjør 41 300 personer. Sammenlignet med oktober i fjor har antallet arbeidssøkere med innvandrerbakgrunn økt med 7 200 personer (21 %), mens antallet arbeidssøkere uten innvandrerbakgrunn har økt med 2 600 personer (6 %).

Figur 9 viser de 20 vanligste fødelandene blant arbeidssøkende innvandrere. Personer fra disse 20 landene utgjorde 73 prosent av arbeidssøkerne med innvandrerbakgrunn. Ved utgangen av oktober er Polen (5 700), Ukraina (4 200) og Syria (2 800) de tre største gruppene. Antallet arbeidssøkere fra Ukraina har økt betydelig det siste året, og det er ikke lenger siden enn i september i fjor at Ukraina ikke var blant de 20 vanligste fødelandene blant arbeidssøkere med innvandrerbakgrunn. Økningen henger naturlig nok sammen med økningen i antall asylsøkere fra Ukraina etter at krigen startet i fjor.

³ Fra 2022 bruker NAV opplysninger mottatt fra SSB til å definere *innvandrere* i arbeidsmarkedsstatistikken. Dermed følges [definisjonen SSB bruker for innvandrere](#). Se punkt 4.2.9 i [Om statistikken - Arbeidssøkere - nav.no](#) for nærmere informasjon.

Figur 9. Antall innvandrere registrert som helt ledig, arbeidssøker på tiltak eller delvis ledig hos NAV, etter fødeland. De 20 vanligste fødelandene er vist. Oktober 2023

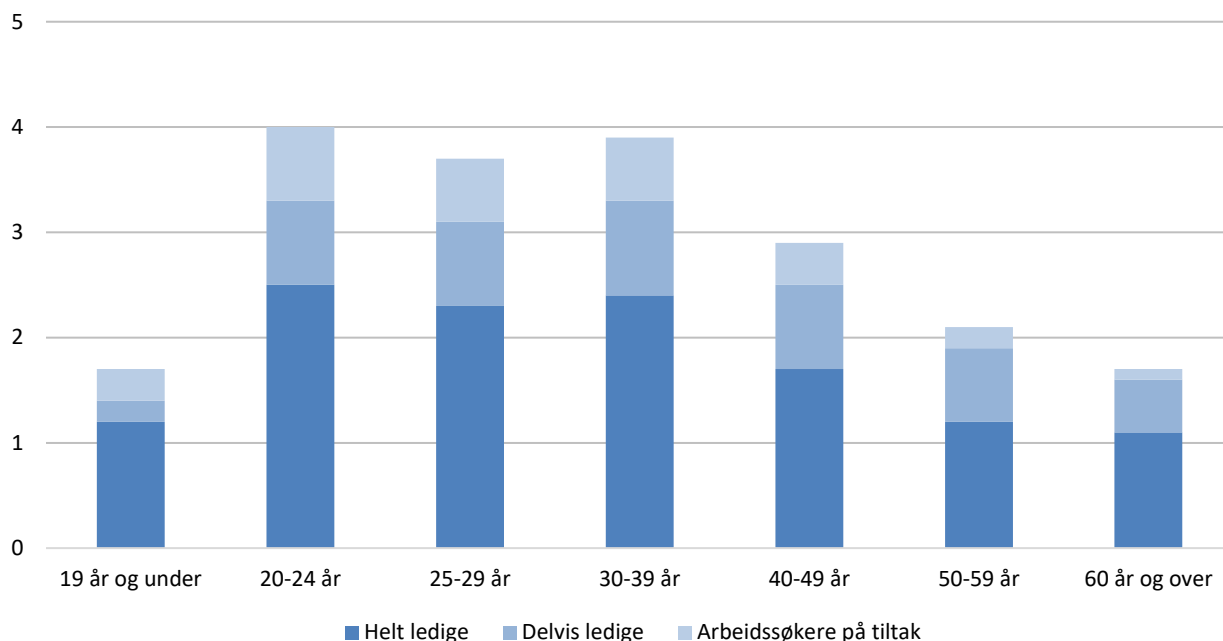
Kilde: NAV

Høyest ledighet for unge

Andelen arbeidssøkere er høyest blant personer i alderen 20-24 år, hvor 4,0 prosent av arbeidsstyrken er registrert som arbeidssøkere. Andelen arbeidssøkere er lavest for de under 20 år og de som er 60 år eller eldre, med 1,7 prosent (figur 10).

Den siste måneden har antallet arbeidssøkere gått opp for alle aldersgrupper, med unntak av de eldste og de yngste, justert for normale sesongvariasjoner. For de under 20 år var det en marginal nedgang, mens utviklingen var stabil for de over 60. De største relative økningene var blant personer mellom 25 og 49, med 2 prosent flere arbeidssøkere.

Figur 10. Andel av arbeidsstyrken registrert som helt arbeidsledig, arbeidssøkere på tiltak eller delvis arbeidsledig hos NAV. Etter alder. Oktober 2023

Kilde: NAV

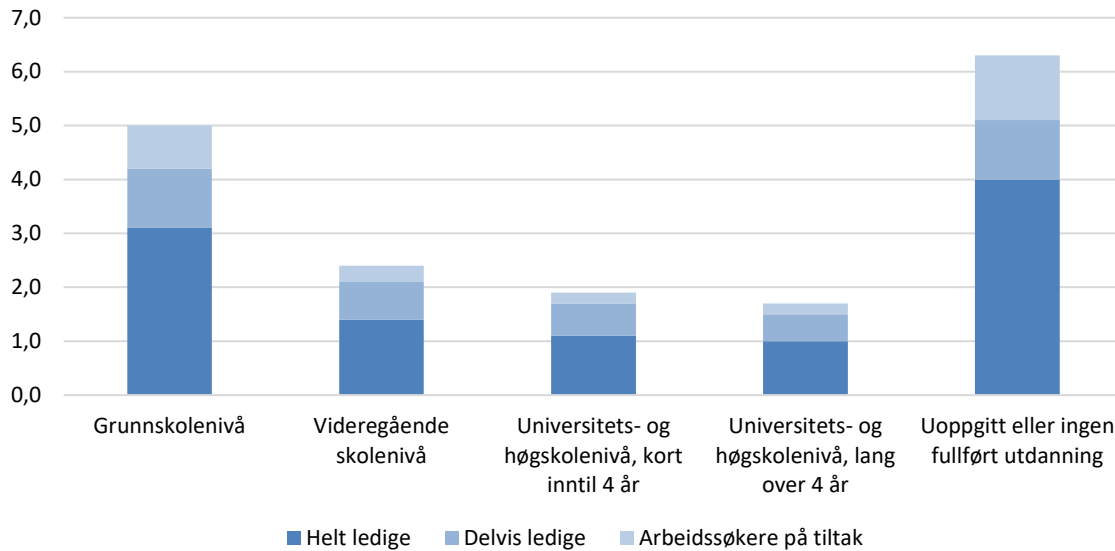
En av tre arbeidssøkere har ikke fullført videregående opplæring

Arbeidsledigheten er høyest for personer med kun grunnskole eller uten registrert utdanning (figur 11). For disse gruppene var henholdsvis 5,0 og 6,3 prosent av arbeidsstyrken registrert som arbeidssøkere hos NAV ved utgangen av oktober.⁴ Det er mer enn dobbelt så høy andel som for de med fullført videregående eller høyere utdanning. Andelen er lavest for de som har fullført mer enn fire års høyere utdanning, hvor 1,7 prosent av arbeidsstyrken er registrert som arbeidssøkere hos NAV.

De med grunnskole eller videregående som høyeste utdanning utgjør de største gruppene av arbeidssøkerne i antall personer. En av tre arbeidssøkere i oktober stod med grunnskole som høyeste fullførte utdanning (26 300 personer). Inkluderer vi de med ukjent eller ingen fullført utdanning utgjør de to gruppene 45 prosent av arbeidssøkerne. 24 600 personer hadde videregående som høyeste fullførte utdanning.

⁴ Fram til 2022 fordelte NAV arbeidssøkere etter høyeste påbegynte utdanningsnivå. Fra 2022 benytter NAV opplysninger fra SSB til å definere utdanning. Dermed bruker vi [definisjonen SSB bruker på utdanning](#). Se punkt 4.2.10 i [Om statistikken - Arbeidssøkarar - nav.no](#) for mer informasjon.

Figur 11. Andel av arbeidsstyrken registrert som helt arbeidsledig, arbeidssøker på tiltak eller delvis arbeidsledig hos NAV. Etter fullført utdanningsnivå. Oktober 2023

Kilde: NAV

Fortsatt høy etterspørsel etter arbeidskraft

I løpet av oktober ble det registrert 39 600 nye ledige stillinger på arbeidsplassen.no. Det tilsvarer 1 800 nye stillinger per virkedag, justert for sesongvariasjoner. Sammenlignet med oktober i fjor ble det i år registrert 15 prosent færre ledige stillinger per virkedag. Antallet ledige stillinger er likevel fortsatt på et høyt nivå sammenlignet med årene før pandemien. Det ble lyst ut flest ledige stillinger innen helse, pleie og omsorg (10 200), butikk- og salgsarbeid (3 800), samt undervisning (3 200) i oktober. Sammenlignet med oktober i fjor er det færre nye ledige stillinger innen alle yrkesgrupper, med unntak av barne- og ungdomsarbeid samt undervisning. Nedgangen er størst for meglere og konsulenter (-46 %), ingeniør- og ikt-fag (-36%), samt serviceyrker og annet arbeid (-28 %).

Spesielle forhold

Delvis ledige

En gjennomgang av data fra meldekortene de arbeidsledige sender inn til NAV, viser at om lag 17 prosent av de delvis ledige har arbeidet mer enn 35 timer i gjennomsnitt de siste to ukene. Andelen i oktober 2023 er på samme nivå som i oktober 2022. Dette vil både være personer som har skiftende arbeidstid og personer som er tilbake i arbeid, men som fremdeles sender inn meldekort. Antallet delvis ledige kan dermed være noe for høyt i statistikken til NAV. For nærmere forklaring om øvrige endringer, se [Om statistikken](#).

For nærmere forklaring om andre endringer, se [Om statistikken - Arbeidssøkere - nav.no](#)

Arbeidsstyrke

Til og med 2021 har NAV benyttet arbeidsstyrketall basert på SSBs arbeidskraftsundersøkelse (AKU). Fra 2022 ble dette endret til registerbaserte tall fra SSB, kombinert med tall på registrerte arbeidssøkere fra NAV. For arbeidsstyrken fordelt på yrke ble grunnlaget endret fra sysselsatte til lønnstakere. Dette fører blant annet til at arbeidsstyrken for yrkesgruppen «Jordbruk, skogbruk og fiske» blir for liten og ikke kan benyttes. Dette tallet er derfor stjernet ut i rapportene.

Se punkt 4.2.7 og kapittel 5 i [Om statistikken - Arbeidssøkere - nav.no](#) for mer informasjon.